

3. История древнего Востока. Зарождение древнейших классовых обществ и первые очаги рабовладельческой цивилизации. Ч. I. Месопотамия. — М.: Главная редакция восточной литературы издательства «Наука», 1983. — 534 с.

4. Карандашев В. Н. Методика Шварца для изучения ценностей личности: концепция и методическое руководство. — СПб.: Речь, 2004. — 70 с.

5. Культура древнего Египта. — М.: Главная редакция восточной литературы издательства «Наука», 1975. — 444 с.

6. Кутішєнко В.П. Вікова та педагогічна психологія (Курс лекцій): Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 128 с.

7. Современная западная социология: Словарь. — М.: Политиздат, 1990. — 432 с.

8. Философский словарь / под. ред. И. Т. Фролова. — 5-е изд. — М.: Политиздат, 1987. — 590 с.

Ієрусалімова І. О., канд. юрид. наук, доцент
кафедри теорії та історії держави і права

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОБЛЕМНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ»

У вищому навчальному закладі при усному викладенні навчального матеріалу використовуються переважно вербальні методи навчання. Серед них важливе місце займає лекція, яка виступає в якості провідної ланки усього курсу навчання і є засобом, за допомогою якого забезпечується викладення об'ємного теоретичного матеріалу, що забезпечує цілісність і закінченість сприйняття його студентами.

На відміну від інших навчальних занять, лекція вирізняється великою інформативною ємністю, що робить її надзвичайно важливою. Водночас треба зазначити, що традиційна лекція має певні недоліки: пасивне сприйняття студентами чужої точки зору, що гальмує самостійне мислення; частина слухачів встигає осмислити викладене, інші — тільки механічно записати слова лектора тощо. Це, безумовно, вступає в протиріччя з принципом індивідуалізації навчання.

Однак відмова від лекції знижує науковий рівень підготовки студентів, порушує системність і рівномірність їх роботи протягом семестру. Тому лекція залишається провідною формою навчання і провідною формою організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. Певною мірою гостроту протиріч знімає можливість застосування в навчальному процесі різних типів лекцій: ввідних, оглядових, ілюстративних, проблемних, узагальнюючих.

Найефективнішим методом навчання є проблемний. Сьогодні під проблемним методом навчання розуміється така організація навчальних занять, яка передбачає створення під супроводом викладача проблемних ситуацій і активну самостійну діяльність студентів по їх вирішенню, в результаті чого студенти оволодівають професійними навичками, вміннями і розвивають логічні здібності.

Проблемне навчання при викладанні дисципліни «Історії держави і права України» є об'єктивною необхідністю, яка обумовлюється певними причинами:

1) у сучасній історично-правовій науці продовжуються дискусії по проблемам формування державно-правового утворення Київська Русь (норманська теорія); юридична оцінка Березневих статей 1654 р.; альтернативи розвитку української держави після Лютневої революції (1917 р.); революція чи переворот (жовтень 1917 р.) тощо. Студент вільно або побічно сприймає політичні оцінки подій, які часто пропонує підручник або навчальний посібник з даної дисципліни.

2) застосування при викладенні навчальної дисципліни «Історія держави і права України» концентричної системи потребує відходу від дублювання матеріалу, який вивчався у школі в курсі «Історія України» і необхідність роботи по основним ключовим, вузловим проблемам. Навчання будується на виявленні сутності історично-правових явищ і причинно-наслідкових зв'язків та відносин, закономірностей історично-правового розвитку.

Проблемне навчання будується на створенні особливого виду мотивації — проблемної, тому потребує адекватного конструювання дидактичного змісту матеріалу, який повинен бути представлений як ланцюжок проблемних ситуацій.

Проблемні питання і проблемні завдання, які складають проблемну ситуацію потребують активної пізнавальної діяльності студентів для її вірної оцінки та вирішення.

Проблемне питання містить в собі діалектичне питання і потребує для вирішення не відтворення відомих знань, а розмірковування, пошуку, надбання нових знань або застосування отриманих раніше.

Проблемне завдання, на відміну від проблемного питання, містить додаткову інформацію і при необхідності деякі орієнтири для її вирішення.

Рівень складності, характер проблем залежить від підготовленості тих, хто навчається, теми, яка вивчається та інших обставин.

Таким чином, проблемну ситуацію, що може включати розв'язання проблемних завдань і обговорення проблемних питань, координує викладач (іноді звертаючись до слухачів, організовуючи обмін думками).

Викладач повинен продемонструвати логіку, методику вирішення протиріччя, виходячи з діалектичного методу пізнання складних явищ.

На лекції проблемного характеру слухачі знаходяться у постійному процесі співмислення з лектором і у підсумку стають співавторами при вирішенні проблемних завдань. Це безумовно дає позитивний результат:

1. знання, що були засвоєні таким чином, стають здобутком слухачів, тобто певною мірою знаннями-переконаннями;

2. засвоєні активно знання краще запам'ятовуються, тому що були засвоєні активно і легко актуалізуються, більш гнучкі і мають здатність бути використаними в інших ситуаціях (ефект розвитку творчого мислення);

3. вирішення проблемних завдань є своєрідним тренажером у розвитку інтелекту(розвиваючий ефект);

4. подібного роду лекція підвищує інтерес до її змісту і посилює професійну підготовку (ефект психологічної підготовки до наступної професійної діяльності).

Ізарова І. О., канд. юрид. наук, доцент
кафедри цивільного та трудового права

НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Тільки той юрист стоїть на висоті свого покликання, у якого достатньо розвинене історичне почуття, і для якого право є не мертвим зібранням сухих логічних формул, а однією із життєвих